

Üstad Hazretlerinin Muhakemat'ta "Hut ve "Sevr" sıralaması zamanımız astronomi ilmine muvafık gelmektedir. Ancak Lem'alarda önce "Sevr" demiş, sonra "Hut" demiş. Bu ise günümüz burç sıralamasına uymamaktadır. Bu konuda ne söylenebilir?

Meseleye, cahiliye devrinde, dünyanın düz bir yuvarlak tepsi gibi olduğunun ve güneşin dünyamızın etrafında döndüğünün zannedildiği bir dönemde; Efendimiz (asm)'in burçlardan haber vermesinin mucizevi yönünü görmek üzere bakılsa daha münasip olur kanaatindeyiz. Yine de yorumlamaya çalışalım:

1. Cenab-ı Hakk'ın kelamı ile beşerin kelamı arasındaki en büyük farklardan biri, Allah'ın kelamının her bir kelimesinde, her bir harfinde ve kelimelerin dizilişinde çeşitli hikmetler ve işarî manalar bulunurken, beşerin kelamında bu hikmetlerin *-en azından-* her zaman bulunmamasıdır. Çünkü beşerin fikri, her zaman bu hikmetleri düşünmekten acizdir.

Bu meseleye dair, Cenab-ı Hakk'ın kelamından bir örnek vererek konuyu biraz açalım:

Kur'an-ı Kerim'de Allah'ın affı ve azabı peş peşe zikredilirken, af her zaman başta, azap ise her zaman sonda gelmektedir. Mesela:

“... Dilediğine mağfiret eder, dilediğine azap eder...”(Bakara, 2/284)

“... Dilediğine mağfiret eder, dilediğine azap eder...”(Âl-i İmran, 3/129)

“... Dilediğine mağfiret eder, dilediğine azap eder...”(Maide, 5/18)

Örnekleri çoğaltabiliriz. Bütün bu örneklerin ortak noktası, affın azaptan önce zikredilmesidir. Bu sıralamaya uymayan Kur'an'da bir âyet-i kerime de vardır. Bu âyet-i kerimede önce azap, sonra af gelmiştir. Maide suresinin 40. âyet-i kerimesi:

“... dilediğine azap eder, dilediğine mağfiret eder...”

- Peki, bu âyet-i kerimedeki sıra değişikliğinin sebebi ne olabilir?

İşte müfessirler Kur'an'ın bu yönüyle de ilgilenir ve bu soruya cevap ararlar. Onların verdikleri cevapların hülasası şu şekilde maddelenebilir:

a. Mezkûr âyet-i kerime hırsızlık hakkında olup, âyetin tamamı şu şekildedir:

“Hırsızlık eden erkek ve kadının, yaptıklarına karşılık Allah'tan bir ceza olarak ellerini kesin. Allah Azizdir ve hikmet sahibidir. Kim yaptığı zulümden sonra tövbe eder ve halini düzeltirse, şüphesiz Allah, onun tövbesini kabul eder. Çünkü Allah bağışlayan ve merhamet edendir. Göklerin ve yerin mülkünü Allah'a ait olduğunu, dilediğine azap edip dilediğini de bağışladığını bilmedin mi? Allah her şeye kadirdir.”(Maide, 5/38-40)

Bu âyet-i kerimedeki **azap**, hırsızlıkta ısrar edene; **mağfiret** ise, tövbe edene vaat edilmiştir. Hırsızlık tövbeden önce vaki olduğundan, âyet-i celileden vukua gelme sırası takip edilmiş ve bu sebeple azap önce, af ise sonra zikredilmiştir.

b. Âyet-i kerimedeki azaptan maksat, el kesmektir. Mağfiretten maksat ise, Allah'ın hakkından kurtulmaktır. Zira şer'i cezalar, kişiyi Allah'ın hakkından kurtarır. El kesmek, dünyadadır. Allah'ın hakkından kurtulmak ise ahirettedir. Dünya önce, ahiret sonra olduğundan, âyet-i kerimede bu sıra takip edilerek, önce dünyadaki amel, sonra ahiretteki karşılığı zikredilmiştir.

c. Âyetteki makam, korkutma ve tehdit makamı olduğundan bu makamda azabın aftan önce zikri çok uygundur.

d. Âyet-i celileden maksat, Allah'ın kudretini açıklamaktır. Dilediğine azap etmekteki kudret, affetmedeki kudretten daha büyüktür. Zira affedilecek kimsenin kaçması söz konusu değildir. Azap edilecek kişi ise kaçmak ve saklanmak ister. Dolayısıyla Allah'ın kudretinin açıklandığı bu âyette, kudretin daha fazla gözüktüğü olayı öne almak belagatça güzeldir ki, bu olay da azap etmektir.

Gördüğümüz gibi, Kur'an'da bir kelimenin öne alınıp bir kelimenin geriye bırakılması, birçok hikmetlerin ve işarî manaların meydana gelmesine sebep olmuştur. Ancak bu özellik, Allah'ın kelimelerine yani Kur'an'a aittir. Bu özelliği her kelimede aramak, en azından kelamın her cümlesinde aramak, Allah'a ait bir sıfatla bir beşeri tavsif etmek demektir ki, bu da caiz olmaz.

Evet, Risale-i Nurların yazılışında büyük hikmetler vardır. Kelimeler ve cümleler arasında büyük bir ahenk ve nizam mevcuttur. Kur'an'ın mucizevî bir tefsiri olduğu için, Kur'an bir özelliğini, tefsirine vermiştir. Ancak bu, Kur'an'ın zatî özelliğine kıyas

edilecek mikyasta değildir.

Bütün bunlarla şunu ifade etmek istiyoruz: Üstadımızın önce "**Boğa**" burcunu, sonra "**Balık**" burcunu zikretmesinde bir hikmet aramak zorunda değiliz. Kalbine öyle gelmiş ve öyle zikredilmiş olabilir. Bu son derece doğaldır. Yani bizler Risale-i Nurların her cümlesi için, yukarıda Kur'an hakkında yaptığımız tahliller gibi tahliller yapamaz ve kelimelerin sıralanmasında her zaman bir hikmet arayamayız. *Böyle bir iş, ancak Kur'an hakkında caiz olur.*

2. Peki, illa ki bu sıralamada bir hikmet arasak, acaba bir hikmet bulabilir miyiz? Elbette muhtelif hikmetler zikredilebilir. Ancak bir önceki maddede beyan ettiğimiz hususu tekrar beyan etmek istiyoruz: *Her cümle ve cümledeki kelimelerin dizilişinde bir hikmet olması gerekmez.* Bu ancak Allah'ın kelamı Kur'an hakkında düşünülebilir. Bu noktaya asla kaçırmayalım.

İlla bir hikmet bulunmak istense şunları söyleyebiliriz:

a. Nasıl Peygamberimize (asm.): "Dünya neyin üzerinde duruyor?" diye sorulduğunda, Efendimiz (asm) bir defasında "**Öküz**" bir defasında da "**Balık**" demiş ve bu cevabı verirken o anda içinde bulunduğu burca işaret etmişse; Üstadımızın da cevapları verdiği zamanda, içinde bulunduğu burca göre cevap vermiş olması mümkündür. Bir defasında cevap verirken, öküz burcunda olması sebebiyle önce **Öküzü** zikretmiş, diğer cevap vaktinde **Balık** burcunda olması sebebiyle önce balığı zikretmiş olabilir.

b. Wikipedia ansiklopedisinden şu bilgiyi aktaralım:

*Astrolojide burçlar boylamları, Koç'un ilk noktasından (0 derece, Koç'tan 330 derece Balık'a) yola çıkarak **geleneksel olarak belirlenmiştir.** Bunlar sırasıyla şu şekildedir:*

1. Koç (0°)
2. **Boğa** (30°)
3. İkizler (60°)
4. Yengeç (90°)
5. Aslan (120°)
6. Başak (150°)
7. Terazi (180°)
8. Akrep (210°)
9. Yay (240°)
10. Oğlak (270°)
11. Kova (300°)
12. **Balık** (330°)

Gördüğünüz gibi, geleneksel kabulde **Boğa önce, Balık ise en sonradır.** Üstadımız Lem'alardaki beyanında bu geleneksel kabule göre konuşmuş olabilir. Muhakemat'taki beyanında ise, Ocak-Aralık ayını yani kullandığımız takvimi göz önüne alarak önce **Balığı,** sonra da **Boğayı** zikretmiştir.

Bu izahlardan sonra son olarak deriz ki: 1. maddedeki izahı tercih ediyor ve bu tür ifadelerde bir hikmet aranmaması yolunu kabul ediyoruz. *Zira hikmet odur ki, ele geçtiğinde kul ondan istifade ede...* Hâlbuki bu tür ifadelerin hikmeti olarak yapabileceğimiz izahlardan kişinin şahsi istifadesi yoktur. İstifadesi olmayan bir şeyle meşgul olmak da *-en azından-* zamanı boşa harcamaktır. **En iyisi Allah bilir.**